

**Epistula ad Ioannem monachum de patientia, et de cavendo nequis
decipiatur cogitationibus praetextu iustificationum neque dicat:
"Tamquam pastor incedo," et de temperantia**

**Επιστολή πρὸς Ἰωάννην μονάζοντα Περὶ ὑπομονῆς, καὶ τοῦ μὴ
ἀπατᾶσθαι τοῖς λογισμοῖς προφάσει δικαιωμάτων, καὶ λέγειν, ὅτι ὡς
βοσκὸς πορεύομαι. Καὶ περὶ σωφροσύνης**

Πολλὰ παραινέσαντες τὸν εὐλαβέστατον Θεόδωρον τοῦ μὴ ἀποστῆναι τοῦ τόπου ἑαυτοῦ, οὐκ ἰσχύσαμεν πείσαι. Εἶπε δὲ πρὸς ἡμᾶς· ἐὰν θέλῃς, φησί, βοηθησαί μοι, καὶ μετὰ Θεὸν σῶσαί μου τὴν ψυχὴν, ἀπόστειλόν με εἰς τὸ μοναστήριόν σου· ᾧ τινι ἀπεκρίθην ὅτι, ἀφ' οὗ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ μοναστηρίου ἐπέτρεψα τῷ ἀδελφῷ Ἰωάννῃ, ἄνευ βουλῆς αὐτοῦ, συντάξασθαί τινι 404 οὐ δύναμαι. Καὶ τῷ νῦν καλῶς πεποίηκας δεξάμενος τὸν προειρημένον ἀδελφόν. Ὡς γὰρ ἐπανῆκεν, ἀπήγγειλεν ἡμῖν, ὁποῖαν συμπάθειαν ἐνεδείξω εἰς αὐτόν. Καὶ γὰρ τοὺς τοιούτους δεῖ ἐντίμως ἔχειν, τοὺς ὑπὲρ πατέρα καὶ μητέρα καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς καὶ γυναῖκα καὶ τέκνα καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους, ἀγαπῶντας τὸν Κύριον. Καλῶς δὲ ποιεῖς, εἰς τύπον καλῶν ἔργων παρεχόμενος ἑαυτόν, καὶ μάλιστα τοῖς σὺν σοὶ οἰκοῦσιν ἀδελφοῖς· κατὰ τὸν εἰπόντα· ἀπ' ἐμοῦ ὄψεσθε, καὶ οὕτω ποιήσατε. Καὶ ὁ μακάριος Παῦλος ὁ ἀπόστολος παραινεῖ, λέγων· μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καγὼ Χριστοῦ· ἵνα οὐς ὁ λόγος οὐ πληροφορεῖ, τὸ ἔργον πείσῃ. Τῆς δὲ πνευματικῆς λειτουργίας μὴ καταφρονήσητε, μηδὲ προφάσει τῶν σωματικῶν χρειῶν τῆς συναξέως ὑμῶν παραμελήσητε. Τὰ γὰρ λόγια τοῦ Θεοῦ μελετώμενα καὶ ψαλλόμενα, ψυχὴν μὲν τρέφουσι καὶ διαφυλάττουσι, σῶμα δὲ φρουροῦσι καὶ παιδαγωγοῦσι, δαίμονας δὲ ἀπελαύνουσι καὶ μεγίστην γαλήνην τῇ ψυχῇ ἐμποιοῦσι. 405 Περὶ δὲ τῶν ἐπιχειρούντων εἰς τὰ ὑπέμετρα καὶ περιπιπτόντων κινδύνους ἀνηκέστοις, ὑπομνησαί ὑμᾶς βούλομαι, μὴ φρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν. Καὶ πάλιν ἐτέρωθι λέγει· μὴ γίνου δίκαιος πολλά, μηδὲ σοφίζου περισσά, μήποτε ἐκπλαγῆς. Συνέβη γὰρ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τινὰς ἀδελφούς καταλιπόντας τὰ ἑαυτῶν κελλία εἰς τὴν ἄβατον καὶ ἄκαρπον καὶ ἄνυδρον γῆν ἑαυτοὺς ἐκδεδωκέναι. Πολλὰ δὲ ὑπὸ τῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν νοθετηθέντες οὐκ ἐπέισθησαν, εἰπόντες· ἡμεῖς βοσκοὶ ἀπερχόμεθα. Ὡς δὲ ἤλασαν ἑαυτοὺς κατὰ τῆς ξηροτάτης ἐρήμου, θεασάμενοι ἑαυτοὺς συγκλεισθέντας ὑπὸ τὴν ἄβατον γῆν, ἤρξαντο δυσφορεῖν λίαν· ἀρξάμενοι δὲ ἀναλύειν εἰς τὰ οἰκούμενα, οὐκ ἐξίσχυσαν ἑαυτοὺς ὑπεξᾶραι τῆς χαλεπωτάτης ἐρήμου· οὐ γὰρ ῥάδιον ἦν ἐντὸς γενομένοις. Θλιβόμενοι τοιγαροῦν σφοδρῶς ὑπὸ ἀσιτίας καὶ δίψης καὶ τοῦ καύσωνος, ἔκειντο ἀθυμοῦντες καὶ τὴν ψυχὴν ἀπολεγόμενοι. Οἰκονομία δὲ τις γέγονεν ἐκ θείας προνοίας, καὶ εὗρηται ὑπὸ τινῶν ψυχορραγοῦντες, οἵτινες ἐπιθέντες ἐπὶ τὰ 406 ἴδια κτήνη ἐκόμισαν αὐτοὺς εἰς τὰ οἰκούμενα, τινὲς δὲ καὶ ἀπέψυξαν καὶ τὰ σώματα αὐτῶν ὑπὸ πετεινῶν καὶ θηρίων κατεβρώθησαν, οἱ δὲ διασωθέντες ἔμειναν ἀσθενεῖς ἐφ' ἱκανόν, καὶ λοιπὸν τῇ πείρᾳ ἔγνωσαν μὴ ποιεῖν τι ἄνευ βουλῆς. Πολλοὶ γὰρ αὐθαδεῖα λογισμοῦ φερόμενοι, εἰς γῆν ἄκαρπον καὶ ἄνυδρον ἑαυτοὺς διήλασαν, βίαιον θάνατον ἑαυτοῖς ἐπενέγκαντες. Ἔτεροι δὲ ὑποταγῆναι μὴ βουλόμενοι, μηδὲ ἐξυπηρετεῖν τοὺς ὁμοψύχους ἀνεχόμενοι, τῷ αὐτῷ κινδύνῳ ἑαυτοὺς ἐξέδωκαν. Ἄλλοι ὑπὸ αὐταρεσκείας λογισμοῦ ἐμπαιχθέντες καὶ τῇ κενοδοξίᾳ ἐπαρθέντες, ἐπαίνους θηρώμενοι ὑπὸ τῶν ἀκουόντων, ὡς φασί, βοσκοὶ γενόμενοι, τοὺς δὲ ἐπιτεινομένους πόνους μὴ συλλογισάμενοι, τοῖς αὐτοῖς κινδύνους ἑαυτοὺς περιέβαλλον. Οὐ δεῖ τοιγαροῦν, ἀγαπητέ, συναπάγεσθαι τοῖς ἰδίῳις λογισμοῖς

ἀκρίτως, ἀλλὰ μᾶλλον χρή ἕκαστον ἐπιγινώσκειν τὰ οἰκεία μέτρα καὶ ταπεινοῦσθαι τῷ πλησίον ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ. Εἰ δέ τις οἶεται κατορθωκέναι τὴν ἀρετὴν καὶ ἐπικρατεῖν τῶν παθῶν καὶ βασιλεύειν τῶν ὀρέξεων, μηδὲ οὕτω θαρρεῖτω ἑαυτῷ ὅπως μὴ 407 ῥηθῆ καὶ αὐτῷ τὸ γεγραμμένον· βασιλεὺς θρασὺς ἐμπεσεῖται εἰς κακά, ἄγγελος δὲ φωτὸς ῥύσεται αὐτόν. Ἄλλ' ἴσως παρελθὼν τις λέξει· καὶ πῶς εὐρίσκωμέν τινας τῶν Πατέρων ταύτην ἐξησκηκότας τὴν ἀρετὴν; Χρὴ τοιγαροῦν ἡμᾶς προσφέρειν καὶ ἐκ τῶν βίων τῶν ἀγίων Πατέρων τὴν μαρτυρίαν, ὅπως δείξωμεν σαφῶς, μηδὲν εἰκὴ ἢ ὡς ἔτυχεν ἀπερισκέπτως πεπραχέναι τοὺς ἀγίους Πατέρας. Περὶ γὰρ τοῦ ἀββᾶ Μακαρίου ἱστορεῖται, ὅτι ἔλεγεν οὕτω· Καθημένου μου, φησίν, ἐν τῷ κελλίῳ ἠσκήθην. Ὁχλησάν μοι οἱ λογισμοί, λέγοντες· ἄπελθε ἔσω εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἴδε τί βλέπεις ἐκεῖ. Καὶ ἔμεινα πολεμῶν τῷ λογισμῷ πέντε ἔτη, λέγων· μήπως ἀπὸ δαιμόνων ἐστίν. Ὁρᾷς σύνεσιν ἀγίου ἀνδρός; Μὴ συναπήχθη ἢ ἐπέδραμε; Μὴ προσεποιήσατο τὸν λογισμὸν; Οὐχί. Ἄλλ' ἔμεινεν ἀνακρίνων, νηστεύων καὶ ἀγρυπνῶν καὶ προσευχόμενος, μήπως ἀπὸ δαιμόνων ἐστίν. Ἡμῖν δὲ ὅταν ἔλθῃ λογισμὸς, ἀκατάσχετοί ἐσμεν ἐξαγροιοῦμενοι, καὶ οὐ μόνον οὐκ ἀνακρίνομεν ἐμπόνως προσευχόμενοι, ἀλλ' 408 λ' οὐδὲ ὑφ' ἐτέρων νουθετούμενοι πειθαρχοῦμεν ὅθεν καὶ αἰχμαλωτιζόμεθα ῥαδίως ὑπὸ τοῦ ἐξεναντίας. Εἶτα, φησίν, ὡς ἐπέμεινεν ὁ λογισμὸς, ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἔρημον καὶ εὗρεν ἐκεῖ λίμνην ὑδάτων καὶ νῆσον ἐν μέσῳ αὐτῆς. Καὶ ἦλθον τὰ κτήνη τῆς ἐρήμου πιεῖν ἐξ αὐτῆς, καὶ εἶδεν ἐν μέσῳ αὐτῶν δύο ἀνθρώπους γυμνοὺς. Εἶτα μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλων. εἶπεν ὁ ἀββᾶς Μακάριος πρὸς αὐτούς· Πῶς δύναμαι γενέσθαι μοναχός; Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἐὰν μὴ ἀποτάξῃται τις πᾶσι τοῖς τοῦ κόσμου, οὐ δύναται γενέσθαι μοναχός. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ ἀσθενὴς εἰμι καὶ οὐ δύναμαι. ὡς ὑμεῖς. Καὶ εἶπον· ἐὰν οὐ δύνασαι ὡς ἡμεῖς, κάθου ἐν τῷ κελλίῳ σου καὶ κλαῦσαι τὰς ἀμαρτίας σου. Ὡ ταπεινώσις ἐνθέου ἀνδρός! Ὡ σύνεσις ἐναρέτου ψυχῆς! Ὁ τοσοῦτοις καὶ τηλικούτοις ἀνδραγαθήμασι διαπρέπων οὐκ ἔκρινεν αὐτὸν ἄξιον τοῦ πράγματος, ἀλλ' ἔφη πρὸς αὐτούς· ἐγὼ ἀσθενὴς εἰμι καὶ οὐ δύναμαι, ὡς ὑμεῖς. Ἡμεῖς δέ, μήτε διωγμοῦ ἐπιστάντος, μήτε ὑπὸ τινος διωκόμενοι, τῇ προπετεῖα καὶ αὐταρεσκείᾳ ἀγόμεθα, καὶ ἐπιχειροῦμεν τὰ ὑπέρμετρα, ὡς 409 Κύριον τὸν Θεὸν πειράζοντες, ὅπερ ἐστὶ φοβερόν. Οὐαὶ δὲ ἀνθρώπῳ πεποιθότι ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ δυνάμει, ἢ ἀσκήσει, ἢ εὐφυότητι. καὶ μὴ εἰς Θεὸν ἔχοντι πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐλπίδα· παρ' αὐτοῦ γὰρ μόνου τὸ κράτος καὶ ἡ ἰσχύς. Διατί γὰρ μὴ ἐγκύψομεν καὶ εἰς τὸν βίον τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου καὶ εὐρήσομεν καὶ αὐτὸν ἐκ θείας ἀποκαλύψεως πάντα πεποικέναι; Ὁμοίως δὲ καὶ αὐτὸς οὐκ ἐν μοναστηρίῳ ἐκαθέζετο; Οὐκ ἀμφιάσμασιν ἐκέχρητο; Οὐκ ἄρτον ἤσθιεν; Οὐ ταῖς ἰδίαις χερσὶν εἰργάζετο; Οὐ μαθητὰς ἐκέκτητο, οἵτινες καὶ θανόντος αὐτοῦ συνέσταλκαν καὶ ἔθαψαν; Οὐ μόνον δὲ αὐτὸς ὁ μακάριος Ἀντώνιος ταύτη ἐχρήσατο τῇ διαγωγῇ, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ Πατέρες, οἱ τὸν ἐνάρετον βίον ἐξασκήσαντες, οἵτινες παρακλήτορες γεγόνασι τῶν φοιτῶντων πρὸς αὐτούς, δι' ὧν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ ἰάσεις ἐπετέλει· ὡς γὰρ λύχνοι φαιδροὶ ἦσαν, ταῖς ἀρεταῖς καταλαμπόμενοι. Τούτων τὸν βίον καὶ τὸν τρόπον ζηλώσωμεν καὶ ἡμεῖς, ἐν τῇ βασιλικῇ ὁδῷ βαδίζοντες, μὴ ἐκκλίνοντες, μήτε εἰς τὰ δεξιὰ μήτε εἰς τὰ ἀριστερά. Σχολάσωμεν τοιγαροῦν τῇ ἡσυχίᾳ, τῇ νηστείᾳ, τῇ ἀγρυπνίᾳ, τῇ προ 410 σευχῇ, τοῖς δάκρυσιν, ταῖς συνάξεσιν, τῷ ἐργοχείρῳ, τῇ συντυχίᾳ τῶν ἀγίων πατέρων, τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας, τῇ ἀκροάσει τῶν θείων Γραφῶν, ὅπως μὴ χερσωθῆ ἡμῶν ἡ διάνοια. Μάλιστα δὲ τῆς μεταλήψεως τῶν ἀχράντων καὶ ἀγίων μυστηρίων ἀξίους ἑαυτοὺς παραστήσωμεν, ὅπως τῶν τικτομένων ἀπιστιῶν τε καὶ ῥυπαρῶν λογισμῶν διασμηχθῆ ἡμῶν ἡ ψυχὴ, καὶ ἐνοικήσας ἐν ἡμῖν ὁ Κύριος ῥύσεται ἡμᾶς τοῦ Πονηροῦ. Κατὰ πάντα δέ, τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην διώκοντες εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. Ἐκ γὰρ τοῦ πλησίον κτᾶται τις τὸ πονηρὸν καὶ ἀγαθόν. Ἀψευδὴς γάρ ἐστιν ὁ εἰπὼν· ὁ ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων

ἐποιήσατε, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Πρὸς δὲ τοὺς ἀσυμπαθεῖς πάλιν λέγει· ὁ ἐνὶ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων οὐκ ἐποιήσατε, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ πορεύονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. Οἱ ἀρχαῖοι μόσχους καὶ κριοὺς καὶ ἀμνοὺς, πάντα ἄμωμα, εἰς θυσίαν προσέφερον τῷ Κυρίῳ· ἡμεῖς δὲ τὸ ἑαυτῶν σῶμα προσενέγκωμεν Κυρίῳ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, μὴ μωμοῦντες τοῦτο ἐν τοῖς ἀπηγορευμένοις, ἢ ῥυποῦντες ἐν τινι λογισμῷ, ἵνα μὴ ἀπαράδεκτος γένηται 411 ἡμῶν ἡ θυσία. Τὸ δὲ ἐν τίνι τρόπῳ δεῖ κτᾶσθαι τὴν ἀγιωσύνην, ἀρκεῖ τοῖς γε νοῦν ἔχουσι νηφάλιον ἢ τοῦ Θεοῦ μνήμη, ἧς αἱ ἀκτῖνες φωτίζουνσι πᾶσαν καρδίαν. Οἱ δὲ ἔτι ἀσθενῶς διακείμενοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἔννοιαν χρήζουσι τινῶν ὑποδειγμάτων πρὸς ζῆλον καὶ κατόρθωσιν τῆς αὐτῆς ἀρετῆς. Ἔστω δὲ ἡμῶν τὸ ὑπόδειγμα τοιοῦτο. Οἱ κατὰ τὸν κόσμον ἀνδραγαθοῦντες ἐν τοῖς πολέμοις, εἰκόνας λαμβάνουσι ἐπὶ τειχῶν καὶ σανίδων, τὴν ἱστορίαν τοῦ πολέμου διαγράφοντες· πῶς οἱ μὲν ἐντείναντες τὰ τόξα, οἱ δὲ τρώσκοντες· οἱ μὲν φεύγοντες, οἱ δὲ κατατρέχοντες, ἕτεροι δὲ τῷ ξίφει χρησάμενοι, δίκην σταχύων ἀντιπάλους ἀποθερίζουσι. Καὶ ταῦτα ἐπιτηδεύουσι πρὸς ζῆλον τῶν μεταγενεστέρων καὶ ἀνάμνησιν τῶν ἀριστευόντων κατὰ τῶν ἀντιστρατευομένων. Πολλοὶ δὲ καὶ τὴν ἄθλησιν τῶν Ἁγίων ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις διαγράφουσι πρὸς ζῆλον δῆθεν τῶν νωθοκαρδίων καὶ τέρψιν τῶν θεατῶν. Ὡς οὖν καὶ τοῦ ἡμετέρου βίου ἀναγράφεσθαι μέλλοντος καὶ ἐν ὑψηλῷ ἀνατίθεσθαι πρὸς ἐπίδειξιν πάντων, σπουδάσατε. Μᾶλλον δὲ σπουδάσωμεν κατορθῶσαι τὴν ἀρετὴν, ἵνα μηδὲν ψεκτὸν ἢ ἀνοίκειον ἐντεθῆ ἔν τῃ εἰκόνι. 412 Αἰσχροτάτον γὰρ ἀληθῶς, ἄνδρα ἐν εἰκόνι θεάσασθαι γυναικὶ ὀμιλοῦντα ἀσέμνως, καὶ μάλιστα τῶν δοκούντων σχῆμα εὐσεβείας περιβεβλήσθαι. Εἰ δὲ καὶ μετὰ ἄρρενος· κατὰ τὸν εἰπόντα· ἄρρενες ἐν ἄρρεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι· τίς ἄρα τολμήσει ἐνατενίσαι τῇ εἰκόνι; Φευκτέον καὶ τὸ θέαμα. Εἰ τοιαῦτα ἐννοηθῆμεν, ἐν τοιαύτῃ ἀτιμίᾳ θεαθῆναι οὐ βουλόμενοι, τῆς αἰσχύνης ἀποναρκήσαντες, πάντως ἐκφευξόμεθα τοῦ αἰσχροῦ πάθους, τῆς χάριτος συνεργούσης. Φροντίσωμεν τοίνυν εἰλικρινῶς τῆς ἀρετῆς, ὅπως γένηται ἡ σύνθεσις καὶ ἡ κατασκευὴ τῆς περὶ ἡμῶν ἱστορίας καλῆ τε καὶ εὐφημος, εἰς ζῆλον ἀγαθὸν ἐξάπτουσα διὰ τῆς καλλονῆς τοῖς ἐντυγχάνουσι. Μηδὲν δυσειδὲς ἢ ἀνοίκειον τῆς ἀρετῆς χαρακτηρίζωμεν ἐν αὐτῇ. Καὶ γὰρ ἡ τῶν Σοδομιτῶν ἱστορία ἀνεξάλειπτος καθέστηκε, διαγορεύουσα πῶς ἐκύκλουν τὴν οἰκίαν τοῦ δικαίου οἱ ἄσωτοι, ἄχρις οὗ ἐπλάγησαν τῇ ἀορασίᾳ, καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ πυρὸς ἐπομβρίας καταφλεχθέντες ἐτεφρώθησαν αὐτοὶ τε καὶ τὰ ἐδάφη αὐτῶν 413 τῶν, ἐφ' οἷς τὰς ἀθέσμους κατειργάζοντο μίξεις. Τούτων τὴν ἱστορίαν, ὡς εἰκόνα τινὰ φόβου γέμουσαν, προτέθηκεν ὁ ποιήσας ἡμᾶς Θεὸς τῷ ἐκάστῳ ἡμῶν συνειδότι, ἵνα πρὸς τὸ ὑπόδειγμα ἀφορῶντες ἐκκλίνωμεν τῶν φαύλων. Οἱ δὲ ἐπικαμύοντες τῇ θεωρίᾳ τῆς προκειμένης ἡμῖν ἱστορίας, ῥαδίως ἐμπίπτουσιν ἐν τῷ βαράθρῳ τῶν ἡδονῶν. Σὺ δὲ ἐρηρισμένον ἔχε τὸ τῆς διανοίας ὄμμα πρὸς τὴν τοιαύτην κατανόησιν, ἵνα τῷ φόβῳ ἐγκρούσης τὰ αἰσχίστα πάθη, καὶ τὰς φλεγμαινούσας ἡδονὰς καταμαράνη ἢ προσδοκία τῆς ὀργῆς. Τίς γὰρ ἐννοῶν τὴν θεήλατον ἐκείνην ὀργὴν οὐ καταπτῆσι καὶ συστέλλεται τῇ διανοίᾳ, εἰ μήτε παρέργως κέχρηται τῇ θεωρίᾳ; Ἐγὼ δὲ ὁ ῥάθυμος τὸν νοῦν μερικῶς ἐπιστήσας τῇ ἱστορίᾳ ἐστέναξα, καὶ τὸ πρόσωπον τοῖς γόνασιν ἐπιθεῖς ἔκλαυσα. Πῶς γὰρ οὐ φοβερόν ἐσται ἀληθῶς, τοῖς καθαρῷ τῷ τῆς ψυχῆς ὀφθαλμῷ ἐνορῶσι τῇ σφοδροτάτῃ ῥύσει τοῦ πυρὸς ἐκείνου καὶ τὴν γῆν φρουσομένην καὶ τῶν οἰκητόρων τηκομένων, ὡσεὶ κηρός, καὶ τοῦ καπνοῦ ἀνιόντος; Ἄράγε οὐ δύναται ταῦτα τὰ ὑποδείγματα τῶν προπεπονθότων καὶ ψυχὴν λελιθωμένην μαλάξαι; Τοιγαροῦν πυκνότε 414 ρον τῇ ἱστορίᾳ ἐνατενίζωμεν, μᾶλλον δὲ ἀπαραλείπτως, ἵνα τῇ σπουδῇ τῶν κρειττόνων, τῶν προειρημένων τὴν πεῖραν φύγωμεν. Ἡ γὰρ ἀμέλεια αὐξεῖ τὴν ἀφοβίαν· ἐξ ἐκατέρων δὲ συνίσταται ἡ συνήθεια. Οἱ δὲ ἐν ἕξει τοῦ κακοῦ γενόμενοι, δυσέκβατοι ὑπάρχουσι τούτου, πάντοτε

ἐπὶ λύμῃ τοῦ πνευματικοῦ καρποῦ ἐπιρρέποντες. Πάλιν δέ, ὡς ἐν εἰκόνι, φέρωμεν τὴν μνήμην, πῶς ἢ μὲν Αἴγυπτία εἶλκε τὸν Ἰωσήφ ἐπισπῶσα πρὸς ἑαυτήν, τὸν δὲ θεοφιλῆ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καταλείψαντα καὶ ἀποδράσαντα τοῦ μύσου. Καὶ πάλιν τοὺς πρεσβυτέρους τοὺς ἐν Βαβυλῶνι, ὡς ἐν εἰκόνι, θεωρῶμεν τῇ διανοίᾳ, πῶς ἤπειγον, πρὸς αἰσχροουργίαν τὴν μακαρίαν Σωσάνναν· αὕτη δὲ εὐσεβεῖ καὶ ἀνδρείῳ λογισμῷ χρησαμένη, τούτους κατέβαλεν. Οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς ἀγωνισώμεθα εἰλικρινῶς, καὶ μάλιστα πεπεισμένοι ὅτι οὐδὲν κρυπτόν, ὃ οὐ φανερωθήσεται, ἵνα εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα ἐφευρέσθω περὶ 415 ἡμῖν· ἴν' ὦμεν ἐν τοῖς ἐπαινουμένοις καὶ μὴ ἐν τοῖς ψεγομένοις. Περὶ δὲ τῶν ζητουμένων, καὶ τὸ πῶς δεῖ συναναστρέφεσθαι ἀδελφοῖς καὶ ἀρέσκειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, ὑμῶν προσευχομένων περὶ ἡμῶν, σηματοῦμεν ὑμῖν τῆς χάριτος ἡμῖν συνεργούσης. Ἔστω δὲ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν ὁ Κύριος, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, ὁ ἐπομβρῶν χαρὰν καὶ εἰρήνην καὶ ἀγιασμόν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ. Ἄσπασαι τοὺς σὺν σοὶ ἀδελφούς. Ἀσπάζονται σε οἱ ἐνταῦθα ἀδελφοί.